

Het verloop van de sociaal-economische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen¹

Nele Depestel

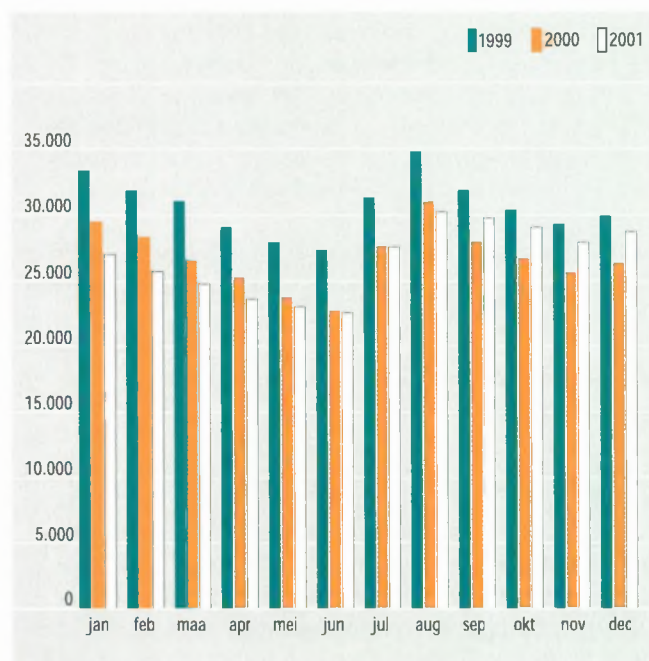
Stafmedewerker GOM - West-Vlaanderen

Werkloosheid (bron: VDAB, RVA)

In december 2001 telde West-Vlaanderen 28.740 werklozen² (zie figuur 1). Ten opzichte van december 2000 was dit een toename met 8,8%. Het was de vierde maand op rij dat in West-Vlaanderen het aantal niet-werkende werkzoekenden toenam. Zowel het aantal mannelijke als het aantal vrouwelijke werklozen steeg op jaarbasis, al blijft de relatieve toename bij de vrouwen veel kleiner dan bij de mannen. Hierdoor wordt de kloof tussen het aantal mannen en vrouwen nog altijd kleiner. Het aandeel van de vrouwen in de West-Vlaamse werkloosheid bedroeg in december 2001 nog 56,0% tegenover 58,5% in december 2000 en 59,4% in december 1999. **Figuur 2** toont de evolutie van het maandelijks aantal mannelijke en vrouwelijke werklozen en de evolutie van de aandelen naar geslacht in West-Vlaanderen sedert 1996.

Ook de zeer recente cijfers voor januari 2002 tonen een toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden op jaarbasis (+10,7%).

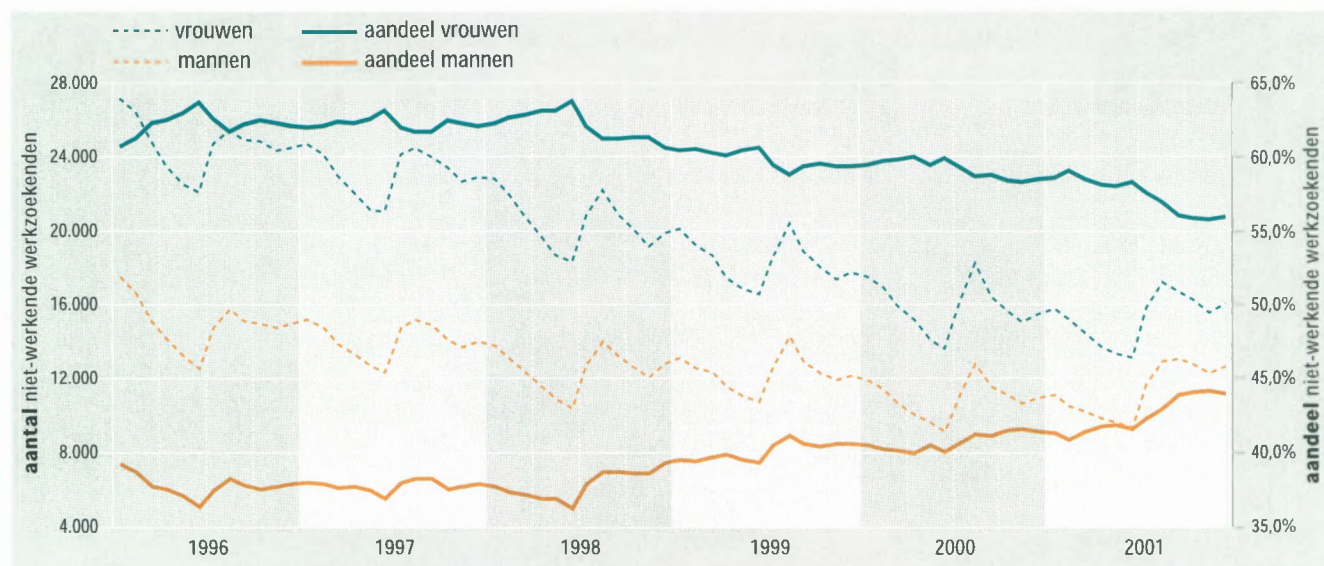
Figuur 1
Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen

Bron: VDAB, Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

Over het ganse jaar 2001 nam het gemiddeld aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen met amper 0,7% af ten opzichte van 2000. In de acht West-Vlaamse arrondissementen is de relatieve evolutie op jaarbasis enigszins verschillend. Drie arrondissementen kenden een toename van de werkloosheid in 2001: Roeselare (+4,0%), Kortrijk (+0,7%) en Oostende (+0,5%). Dat het arrondissement Roeselare de grootste relatieve toename kende is niet verwonderlijk, wetende dat de stijging op jaarbasis daar al

Figuur 2
Evolutie van het aantal en het aandeel niet-werkende werkzoekenden naar geslacht in West-Vlaanderen

Bron: VDAB, Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

In december 2001 waren er van het totaal aantal niet-werkende werkzoekenden in West-Vlaanderen 7.656 personen of 26,6% jonger dan 25 jaar. Ten opzichte van december 2000 steeg het aantal jongeren met ruim één vijfde, hun aandeel in het totaal aantal werklozen steeg met 2,6 procentpunt. Over het ganse jaar 2001 waren er gemiddeld 6,5% meer jeugdwerklozen in West-Vlaanderen dan in 2000. Ook het aantal niet-werkende werkzoekenden ouder dan 50 jaar steeg in 2001 ten opzichte van 2000, zij het iets minder sterk (+2,2%).

We mogen echter niet vergeten dat naast deze groep van oudere niet-werkende werkzoekenden, er nog een veel grotere groep van werklozen ouder dan 50 jaar bestaat, namelijk de uitgeschreven werklozen of niet-werkende niet-werkzoekenden. Hun aantal bedroeg in 2001 gemiddeld per maand 15.091 personen of 4,5% meer dan in 2000.

Ook de cijfers naar werkloosheidsduur tonen de invloed van de conjunctuur op de arbeidsmarkt. Zo steeg tussen 2000 en 2001 het aantal werklozen dat minder dan drie maanden werkloos is met 19,7%, het aantal werklozen dat 3 à 6 maanden werkloos is steeg met 10,2%.

Daartegenover staat dat de langdurige werkloosheid, die minder conjunctureel gebonden is, in 2001 nog sterk daalde ten opzichte van 2000.

Werkaanbiedingen (bron: VDAB)

In december 2001 ontving de VDAB voor West-Vlaanderen 3.447 werkaanbiedingen waarvan 73,0% via de "job-manager"³. In totaal ontving de VDAB in 2001 bijna 10% meer vacatures dan in 2000.

Eind december 2001 waren er bij de VDAB nog 4.459 lopende werkaanbiedingen. Over gans 2001 lag het aantal openstaande werkaanbiedingen op het einde van elke maand gemiddeld 11% lager dan in 2000. Dit heeft echter voor een groot deel te maken met de gewijzigde procedure

in verband met openstaande vacatures sedert september 2000: Vanaf die datum blijven interimvacatures nog slechts 14 dagen openstaan (verlengbaar met maximum 14 dagen), waar dit vroeger onbepaald was. Vooral in het LKC Kortrijk, een regio waar de interimsector sterk ontwikkeld is, weegt deze gewijzigde procedure sterk door (daling openstaande vacatures met 25%).

Tijdelijke werkloosheid (bron: RVA)

In december 2001 bedroeg het gemiddeld aantal tijdelijke werklozen in West-Vlaanderen 6.129 personen⁴. Dit is 46,5% meer dan in december 2000. Net zoals in de vorige maanden deed ook nu de grootste relatieve stijging zich voor in de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt. Met uitzondering van januari waren er in West-Vlaanderen elke maand van 2001 gemiddeld meer tijdelijke werklozen op jaarbasis. Over het ganse jaar bedroeg de stijging 20,5%.

Bouwvergunningen (bron: NIS)

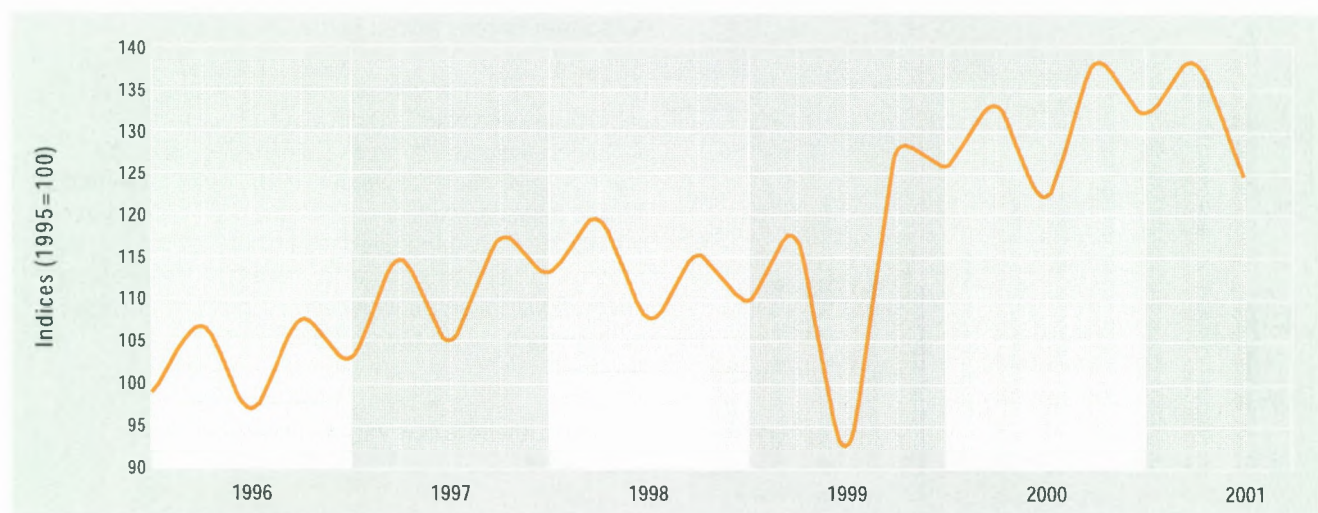
In november 2001 werd in West-Vlaanderen de bouw van 582 woningen vergund⁵. Dit is ten opzichte van november 2000 een daling met bijna 30%. In september en oktober steeg dan weer het aantal vergunde woningen relatief sterk. De indicator van het aantal bouwvergunningen is namelijk aan grote schommelingen onderhevig. Wanneer we de periode januari tot en met november bekijken, bleef het aantal vergunde woningen in West-Vlaanderen in 2001 status quo ten opzichte van 2000.

Omzet (bron: NIS)

De recentst beschikbare gegevens over de omzet van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen⁶

Figuur 3

Evolutie van de omzet in lopende prijzen van de grote bedrijven in West-Vlaanderen (indices, 1195-100)*

* Bedrijven met een minimumomzet van 20 miljoen BEF, met zetel in West-Vlaanderen
Bron: NIS, Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

dateren van oktober 2001. Toen realiseerden deze ondernemingen een omzet van 178,9 miljard BEF (of 4.435 miljoen EUR). Ten opzichte van oktober 2000 steeg de omzet met 2,0%. Over de periode januari tot en met oktober waren er twee maanden met een daling van het omzetcijfer op jaarbasis. Over deze periode steeg de omzet globaal met 3,5%. Ter informatie toont **figuur 3** de evolutie van de omzet in lopende prijzen per kwartaal sedert 1996.

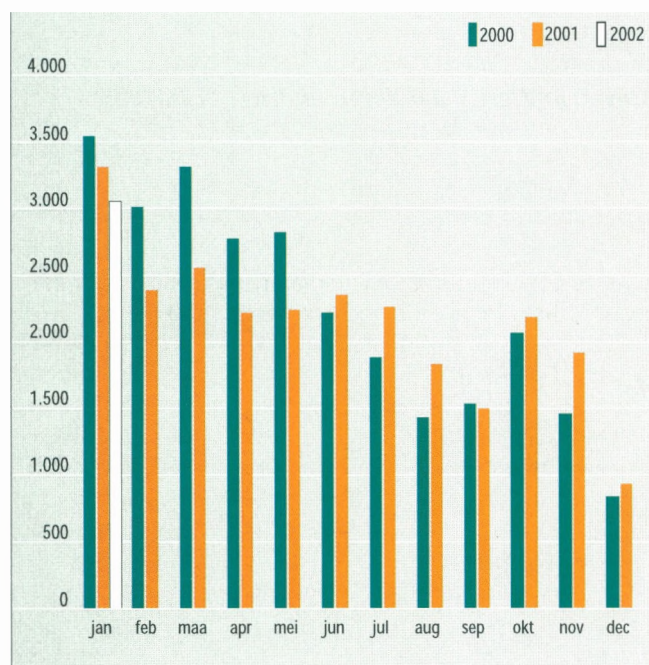
Opgesplitst naar sector was de toename van de omzet in de periode januari tot en met oktober 2001 ten opzichte van dezelfde periode van 2000 het grootst in de industrie (+6,6%), gevolgd door de bouw (+2,5%) en de tertiaire sector7 (+1,8%). In de quartaire sector was er een afname (-8,3%).

De omzet in de kleinhandel, indicator voor het consumentenvertrouwen, steeg in oktober 2001 in West-Vlaanderen met 5,8% ten opzichte van oktober 2000. Ook in alle voorgaande maanden van 2001 was er een toename van de omzet in de kleinhandel op jaarbasis. Globaal lag het cijfer van januari tot en met oktober 2001 bijna 8% hoger dan in dezelfde periode van 2000.

Investeringen (bron: NIS)

Het bedrag aan investeringen van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen⁸ beliep in oktober 2001 circa 6,1 miljard BEF (of 151 miljoen EUR). Ten opzichte van dezelfde maand van 2000 daalde het investeringscijfer met 6,2%. Ook in de vorige maanden van 2000 was er bijna altijd een afname van de investeringen op jaarbasis. In totaal bedroeg de afname in de periode januari-oktober 5,2%.

Figuur 4
Evolutie van de inschrijvingen van nieuwe personenwagens in West-Vlaanderen

Bron: FEBIAC, Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

Opgesplitst naar sector zagen we in alle grote sectoren in de periode januari tot en met oktober een daling van de investeringen. In relatieve termen was de afname het grootst in de handel en diensten (-7,8%), gevolgd door de bouw (-7,3%) en de industrie (-2,3%).

Faillissementen (bron: NIS, GRAYDON)

Volgens gegevens van het NIS gingen in december 2001 in West-Vlaanderen 60 ondernemingen failliet. Dat waren er 20 meer dan in december 2000. Over het volledige jaar 2001 waren er in totaal 8% meer faillissementen in West-Vlaanderen dan in 2000. In het Vlaamse Gewest bedroeg de toename 2,8%.

Door de faillissementen gingen, volgens gegevens van Graydon Belgium nv, in West-Vlaanderen circa 2000 banen verloren in 2001. De belangrijkste faillissementen in 2001 in West-Vlaanderen waren – in termen van verloren gegane tewerkstelling – deze van LHSP (401 banen), Deltex (130 banen), Kortrijkse Textielmaatschappij (110 banen), M. Dierick en Kinders (107 banen), Autonoom (83 banen) en Wasserij Nieuwkuis Zonet (81 banen).

Bij de opmaak van dit conjunctuuroverzicht waren door Graydon ook al de cijfers van januari 2002 bekendgemaakt. Toen gingen volgens deze gegevens in West-Vlaanderen 55 firma's failliet waarbij 116 banen verdwenen.

Uitvoer (bron: NBB)

De recentst beschikbare gegevens over de uitvoer dateren van september 2001. In die maand lag het voorlopige uitvoercijfer van West-Vlaanderen 5% lager dan in dezelfde maand van 2000. In alle voorgaande maanden van 2001 steeg het uitvoercijfer op jaarbasis. Globaal lag de nominale waarde van de uitvoer in de eerste drie kwartalen van 2001 6,3% hoger dan in dezelfde periode van 2000. De relatieve toename op jaarbasis verminderde wel per kwartaal.

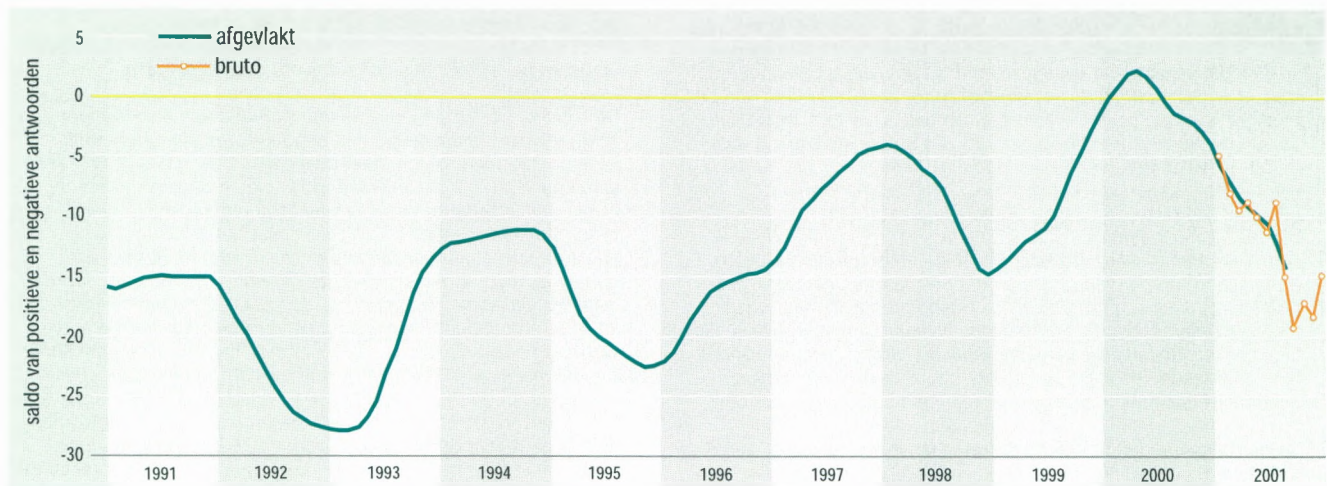
Personenwagens (bron: FEBIAC)

Het aantal inschrijvingen van nieuwe personenwagens bedroeg in december 2001 in West-Vlaanderen 933 eenheden, wat 13,5% meer is dan in december 2000 (zie **figuur 4**). Globaal werden in 2001 wel 4,3% minder nieuwe personenwagens ingeschreven in vergelijking met het jaar 2000. De afnames op jaarbasis situeren zich bijna integraal in het eerste semester van 2001. De cijfers van januari 2002 tonen opnieuw een daling van het aantal inschrijvingen op jaarbasis (-7,8%).

Conjunctuurindicator van de Nationale Bank (bron: NBB)

De bruto-conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen bereikte in december 2001 een waarde van -14,9⁹ (zie **figuur 5**).

Figuur 5
Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen, 1991-2001

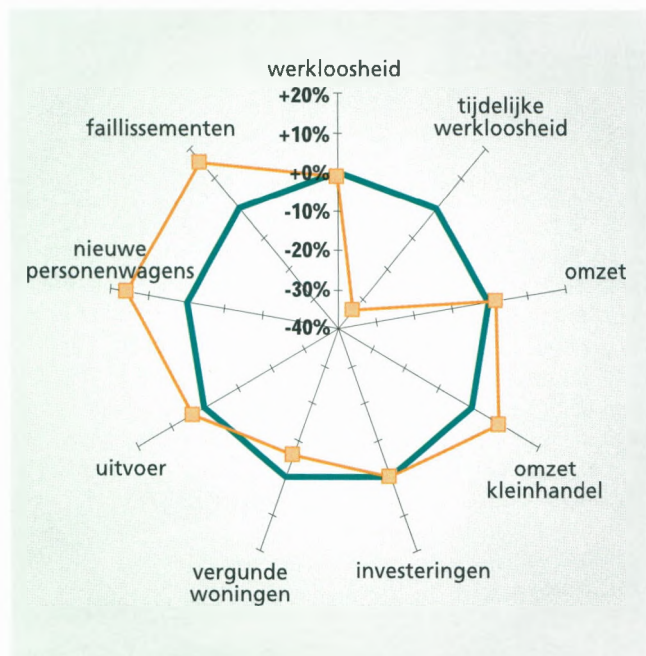

Bron: NBB, Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

De waarde ligt het hoogst sedert augustus 2001. Het dieptepunt van de conjunctuurinzinking lijkt voorbij. De afgevlakte curve, die met enkele maanden vertraging wordt berekend, blijft voorlopig nog neerwaarts gericht.

Ook de recentste brutowaarden van de deelcurves van de industrie en de handel verbeterden in december 2001. De waarde van de deelcurve van de bouw ging lichtjes achteruit. Ook de waarde van de curve van de dienstverlening aan bedrijven, niet opgenomen in de synthetische curve, ging omhoog in december.

Figuur 6
Evolutie van de sociaal-economische indicatoren in het derde kwartaal van 2001 ten opzichte van het derde kwartaal van 2000

Grafische verwerking: GOM - West-Vlaanderen

Besluit

Aangezien de meeste sociaal-economische indicatoren die hier besproken werden, nog niet beschikbaar zijn voor het volledige jaar 2001, kan de 'diamant van West-Vlaanderen'¹⁰ voor het jaar 2001 nog niet opgemaakt worden. We geven hier wel de diamant weer voor het derde kwartaal van 2001 (zie figuur 6). Bij de volgende conjunctuuroverzichten zal de diamant van het vierde kwartaal van 2001 en bijgevolg ook de diamant voor 2001 als geheel kunnen weergegeven worden.

De diamant van West-Vlaanderen toont dat in het derde kwartaal van 2001 de meeste indicatoren zich op de centrale cirkel of erbuiten bevonden. Enkel de indicator van de tijdelijke werkloosheid deed het duidelijk slechter dan in het derde kwartaal van 2000. Op zich is het positief te noemen dat de meeste indicatoren het op jaarbasis niet slechter deden, maar minstens evengoed. Wetende dat bijvoorbeeld de werkloosheidscijfers en de omzet- en uitvoercijfers in de vorige kwartalen van 2001 duidelijk beter waren op jaarbasis, moeten we deze vaststelling toch enigszins nuanceren. Het consumenten- en producentenvertrouwen ging in 2001 geleidelijk achteruit, na de periode van hoogconjunctuur in 2000.

Ook de conjunctuurbarometer van de Nationale Bank liet in 2001 het afnemende ondernemersvertrouwen zien. De barometer verslechterde geleidelijk en bereikte, ingegeven door aanslagen in de VS, een dieptepunt in september 2001. De waarden van de conjunctuurcurve verbeterden echter geleidelijk in het vierde kwartaal van 2001, wat de hoop op conjunctureel herstel opnieuw doet toenemen.

- 1 Opmaak februari 2002
- 2 Onder werklozen wordt verstaan: het aantal niet-werkende werkzoekenden. Zij vertegenwoordigen het bij de VDAB ingeschreven arbeidsmarktpotentieel. In deze groep zijn onder meer de schoolverlaters, de vrij ingeschrevenen en een zeer diverse restgroep (met daarin de tijdelijk geschorsten) opgenomen. Een nadeel is wel dat

de oudere werklozen met vrijstelling van inschrijving als werkzoekend (50 jaar of ouder) niet zijn opgenomen.

- 3 De "jobmanager" is een systeem waarbij werkgevers zelf hun vacatures kunnen registreren via internet-technologie.
- 4 Er zijn twee statistieken beschikbaar met betrekking tot de tijdelijke werkloosheid. Ten eerste het aantal fysieke eenheden van de tijdelijke werkloosheid, wat overeenkomt met het aantal betalingen per maand of het aantal tijdelijke werklozen, ongeacht de duur van de tijdelijke werkloosheid. De tweede statistiek is het gemiddeld aantal van de tijdelijke werkloosheid, dat een betere indicator is voor de omvang van de tijdelijke werkloosheid, aangezien het aantal vergoedbare dagen van tijdelijke werkloosheid in verhouding gebracht wordt tot het aantal potentiële arbeidsdagen in de betrokken maand. In dit conjunctuuroverzicht wordt de tweede statistiek geanalyseerd. Deze cijfers mogen niet gebruikt worden als indicatie van de werklozen, omdat het gaat om personen die nog steeds door een arbeidscontract gebonden zijn, maar om tijdelijke redenen geen werk hebben. De voornaamste oorzaak van tijdelijke werkloosheid is van economische aard, maar ook weersomstandigheden, jaarlijks verlof voor beginnende werknemers, overmacht, technische stoornis of stakingen kunnen een oorzaak zijn.
- 5 Vergunde woningen in woongebouwen en in niet-woongebouwen.
- 6 Het feit dat de registratie gebeurt naar vestiging van de hoofdzetel betekent dat men niet noodzakelijk de economische activiteit in het betrokken arrondissement meet. Dit nadeel wordt afgezwakt doordat het hier over een evolutie doorheen de tijd gaat. Maandelijkse procentuele veranderingen zijn dan belangrijker dan absolute gegevens. Een tweede nadeel is dat enkel bedrijven met een omzet van 20 miljoen BEF of meer aangifte doen op maand-

basis. Het kan zijn dat een bedrijf nu eens wel en dan weer niet beantwoordt aan dit criterium. Om dit nadeel te ondervangen is het aangewezen op provinciaal niveau te werken. 'Toetreders' en 'uittreders' vallen dan minder op en kunnen elkaar meer compenseren dan als men werkt op het arrondissementele niveau.

- 7 De tertiaire sector omvat de handel en de commerciële diensten, de quaire sector omvat de niet-commerciële diensten.
- 8 Zie voetnoot 6.
- 9 De constructie van de indicator van de Nationale Bank verloopt als volgt: er wordt maandelijks een enquêteformulier aan bedrijfsleiders verzonden. Daarin gaat men na hoe het gesteld is met een aantal facetten van de activiteit, de vraag en de vooruitzichten. Er zijn drie antwoordmogelijkheden: stijgend (positief), gelijkblijvend of dalend (negatief). De indicator is het saldo van de positieve en de negatieve antwoorden op deze vragen, en dit voor alle ondervraagden. In tegenstelling tot de nationale indicator worden de antwoorden per provincie niet gewogen. De maandelijkse resultaten van de enquête worden op een grafiek uitgezet. De curve wordt afgevlakt. Zo kan men de trend gemakkelijker onderkennen.
- 10 De "diamant van West-Vlaanderen" bestaat uit een assenstelsel waarop met een stip de waarden van verschillende indicatoren zijn weergegeven. De stippen zijn verbonden met een lijn. Zij vormen de 'diamant'. Op de bovenste as staat de schaalindeling ingetekend, die in feite de procentuele "verbetering" of "verslechtering" van de indicatoren weergeeft. Bij een stationaire toestand (0 % groei) wordt een figuur verkregen zoals aangeduid door de centrale veelhoek. Bij een verbetering van de indicator liggen de waarden buiten de centrale veelhoek. Bij een verslechtering vallen de stippen binnen de centrale veelhoek. Als alle waarden in gunstige zin evolueren, dan is de diamant groter dan de centrale veelhoek

**WILLY
NAESSENS**

Industriebouw n.v. - Bâtiments Industriels s.a.

Kouter 3
9790 Wortegem-Petegem

Tel. 056/69.41.11
Fax : 056/68.94.66

Reeds meer dan 4 500 realisaties !!!
VCA** gecertificeerd.

Déjà plus de 4500 réalisations
Certifiée LSC**